H T

John Carter Brown.

Besoldus, Christophorus: De novo orbe conjectanea. (Tubingae) Joh. Alex. Cellius. S.a.
4°. title and 26 pag.

Probably written between 1616 and 1620, as the author (born 1577 at Tubingen and + 1638) quotes Duret (1613) Morete (1614) and Schmid (1616) — and dedicates this dissertation to John Keppler who died in 1620.

CHRISTO-PHORI BE-SOLDI,

DE NOVO ORBE

Conjectanea.

Proſtat apud Joh Alexandrum Cellium,
Typographum Tubingenſem.

VIRIS UNDECUNQUE CLARISSIMIS;

DN. JOH. KEPPLERO, Mathematicorum coryphæo,

Dnn. item { JOH. ADOLPHO TASSIO & FLORIANO CRUSIO, } Matheſeos, Medicinæq; meritiſſimis candidatis:

NON AMICITIÆ SOLUM ATTEſtandæ; ſed & judicii de propoſitis heîc quæſtionibus expiſcandi cauſsâ, l. m. hoc quicquid eſt, devovet

C. B.

JOHN CARTER BROWN

RES ME CHRISTE, ADMIRABILIS eſt, inprimiſque ſtupenda, ut ante annos centum & quod excurrit (Anno nempè poſt Chriſti nativitatem M CD XCIIII.) unius anonymi cujuſdam inſtinctu (quem tamen Bernhardus Aldrete, *lib.* 4. *d. varias antiguedad. cap.* 17. *fol.* 567. Antonium Sanchetz de Huelvâ vocat) unius Chriſtophori Columbi Genuenſis, feliciſſimo auſu, unius magnanimæ fæminæ (Iſabellæ ſc: Caſtiliæ Reginæ) liberali ſumptu fuerit factum; hominibus ut Novus planè innoteſceret Orbis (magnitudine vix antiquo cedens) & qui omnibus in noſtratis Mundi parte conſtitutis, penitùs tum incognitus erat, quemque in rerum exiſtere naturâ, ne in ſomno quidem unquàm cogitarânt. Magis etiam, magiſque in admirationem omnes meritò trahit; infinitas ferè præter Novi illius Orbis duas principales partes (Americæ & Peruvinæ, terræ item Auſtralis nomine inſignitas) omnigenas quoq; Inſulas hinc indè in immenſo ſalo, à Magno rerum Moderatore diſſeminatas, terræ ac cœli qualitate differentes; aliis Columbi veſtigia prementibus Nautis, interea quoque temporis comparuiſſe: homines item, omnibus illis in terris paſſim inveniri, numero quidem infinitos; ſed tamen pariter ut diſtantiâ locorum, ita quoque moribus vivendique ratione, ab aliis noſtri Mundi notis incolis omninò ſeparatos. Sanè res hæ tales tantæque ſunt, ut vel medi-

Petrus Martyr in Decad. de rebus Oceanicis, paſſim. *Petrus Bembus*, hiſt. Venet. lib. 6. *Ioh. VValchius Schornndorffenſis.* in Decad. Fabular. Fabula 9. fol. 250. &c. *Henric. Salmuth.* ad Pancirolli nova reperta. tit. 1. à princ. *Eraſmus Schmidius*, in diſcurſu de Inſulâ Atlanticâ, qui ejuſdem in Pindarum commentariis additus invenitur. *Petr Bertius*, Tabul. contractar. libr. 5. in Americæ deſcript.

meditantis ſuperare captum, vel ad mentis quoque ſtuporem adigere poſſe videantur; quoties earum conſideratio animum intelligentis cordatique viri ſubire contingit. Tu hinc, Chriſtiane Lector, potentiam Opificis Dei; Tu hinc admirabilem, ab omnique humanâ prudentiâ alienam, hujus Mundi animadverte gubernationem. Complectere, quæſo, cogitatione, quàm ridiculos ſe præbeant illi, in ſuo oppido, in ſuâ qui villâ caulâvé impotenter dominãtur; eoq; nomine, in Mundo unicè reſpici ſe debere vaniſſimè ſibi perſuadent: nec quàm exiguum ſpatium, territorium quoque ſatis amplum in mundano occupet globo; nec item quæ Majeſtas atque libertas ſit Philoſophi Coſmopolitæ, animo ſatis ſobrio perpendunt.

2. Novum hunc Orbem, exploratum detectumque iri aliquandò, multorum vel vaticinationibus, vel conjecturis cognitum prædictumque jam olim fuiſſe videtur: & admirationem meretur cumprimis Oraculum Senecæ noſtri, qui in Medæâ, *ad fin. Actus* 2. ita vaticinatur.

Venient annis ſecula ſeris,
Quibus Oceanus vincula rerum
Laxet; & ingens pateat tellus,
Tiphyſq; Novos detegat Orbes:
Neq; ſit terris ultima Thule!

Fidem hujus prædictionis, eventus ita ex omni parte comprobavit; ut nequeam adſtipulari (prudenti aliàs rerum æſtimatori) Joſepho Acoſtæ, qui *libr.* 1. *de L' hiſtoir. des Indes*, *c.* 11. caſu hæc, & ex licentiâ poëticâ prolata fuiſſe putat. Quin nec dubium habere queo, idem hoc Cumanam indicaviſſe Sibyllam; quæ (ut ex ſuo ſenſu Vergilius interpretatur) ita eſt vaticinata:

Alter

Alter erit tum Tiphys, & altera quæ vehat Argo
Delectos Heroas.———

Carmen enim illud Sibyllinum, quod Bucolicis Maronianis *Eclog.* 4. conſpicitur inſertum, non ſolùm vaticinatio eſt de adventu Chriſti; ſed & ſpectare videtur ad ſecula pòſt ſubſequuta, & quæ nec dum hodiè ſunt finita: quod (ſi Deo placuerit) alio loco comonſtrabo. Et ſunt pariter hâc qui de re, Hobadiam quoq; Prophetam loqui cenſent; cùm *verſ.* 20. ſcribit: Et tranſmigratio filiorum Iſraël qui Chennaanim, uſq; ad Sarphath. Et tranſmigratio Jeruſchalaim quæ in Sepharad, poſſidebunt Civitates Auſtri. Ubi Jonathan Uzielis, optimus & apertiſſimus Prophetarum interpres, in Chaldaicâ paraphraſi, pro Sepharad (ספרד) Hiſpaniam (ספמויא) ponit. Ac ſanè ex etymi veritate, Sepharad (quippè quod componitur ex סוף & ירד vel ירדה) conſummationē deſcenſionis aut Imperii notat: quod epitheton haut impertinenter adtribui Hiſpaniæ poteſt. Et quidam etiam צרפת (Sarphath) pro Franciâ ſumunt. Illud quoque conſtat; Inſulares hoſce novos, à ſuis Diis, quos Zemes adpellant, paulò antè Hiſpanorum adpulſum, ejuſmodi reſponſum accepiſſe: Venturam eò, indutam veſtibus gentem, quæ ſubigeret regionē, & ipſorum pariter aboleret Deos: ut memoriæ mandavit Bembus. *hiſt. Venet lib.* 6.

Vid. Ioſephum Acoſtam. lib. 1 cap. 15.

Ian. Druſius Quæſt. Ebraicar. lib. 3. c. 53.

3. At nunc nobis exquirendum erit; quomodò tot jam retrò ſeculis præterlapſis, hæ tantæ magnitudinis terræ, ſimul & opulentæ, potuerint latere noſtrates? præſertim cùm non in obſcuro aliquo orbis angulo ſitæ ſint; ſuâ ſed amplitudiñe, in Zonas temperatas pariter ac intemperatas, longiſſimis tractibus extendantur: ut ſi ad hancce terram per Zonarum u-

Schmid. in diſcurſ. de Inſulâ Atlant. fol. 262. &c. Walch. dict. fabul. 9. fol. 261. &c.

nam, commodè navigare non liceret; eadem tamen per aliam adiri poſſet. Quòd ſi perpendimus inſatiabilem auri argentique famem, quâ non per mare ſolùm, perque terras; ſed & per ſaxa per ignes, vel extremos uſque Indos mortales feruntur: mirum certè eſt, neminem ad tam opulentiſſima Regna hactenùs adpuliſſe. Neque minùs hoc accidit mirum, ſi Regum & Monarcharum ſummam dominandi cupiditatem conſideremus; qui ut etiam ex remotiſſimis terris, Regnis ſuis facerent acceſſionem, nihil intentatum reliquerunt: quomodò eos ſeculis tot, tot Regnorum ditiſſimorum terra, potuerit occulta manere! Et aliâs hominum eſt curioſitas magna; dum nova ſubindè inquirere, ſummo ſtudio laborant; adeò ut etiam ea, in viſceribus terræ abſtruſa quæ continentur, non effugerint aciem humanam: ut verè liceat mirari, ea quæ in ejuſdem ſuperficie ſunt, tot ſeculis incognita potuiſſe permanere. Ariſtoteles quidem *in libello de Mirabilibus auditis*, veroſimilem hujus rei rationẽ adducit, dum ita ſcribit: In Atlantico mari extra Herculis columnas, inſulam olim à Carthaginenſibus repertam eſſe; à nullis tunc hominibus, ſed feris tantùm habitatam, arboribus frequentibus refertam, fluminibus plurimis ad navigandum idoneis irriguam, à continente aliquot dierum navigatione remotam.
» Et addit: Cùm animadverterent Charthaginenſes
» (qui olim Oceano occidentali, ut hodiè ferè Hiſpani,
» imperitabant) compluſculos mercatores, hominesq;
» alios, fertilitate loci, amœnitate, aërisque clementiâ
» allectos, ſuam ibi fixiſſe ſedem; veriti ſunt, ne ſi Inſulæ
» illius fama ad alias nationes perveniret, magnus ex
» variis terræ locis ad illam fieret hominum concurſus;

qui

qui forſan poſteà peculiari Imperio conſtituto, ſibi " non tantùm præriperent illius Inſulæ felicitatem, ſed " &ex eâ Carthaginenſe Imperium infeſtarent, eive maris " dominium extorquerent: Publico idcirco conſilio " decreverunt, morte etiam indictâ, nequis poſt hâc eò " navigaret: & ne ab iis qui jamdùm illam Inſulam occupârant, " periculum ſibi metuendum eſſet; omnes " eos, quibus quidem potiri potuerunt, expulerunt, aut " interfecerunt. Atque hoc fortaſſe modo factum eſt; " ut cùm Carthaginenſibus id prohibentibus, & etiam hoſtiliter avertentibus hoc tentantes, nemo ampliùs eò navigare auderet: Inſula indè illa (quæ ſine dubio America, vel eidem vicina erat) tùm non fuerit explorata. Pro credibili itidem alii ſumunt, neglectas etiam fuiſſe haſce regiones, propter Imperiorum, Romani præſertim, Græcaniciq; commutationes; quarum ſanè occaſione, totus noſter Orbis, bellis vaſtationibuſque jugiter ardebat: & quia Barbarorum primùm incurſiones, tùm & Turcici Imperii incrementa, vires & cogitationes Europæorum, ita in ſe ex toto convertebant; ut navigationibus inſtituendis, non ullus iis locus relinqueretur. Nautica quoque Pyxis, veteribus incognita fuit: *Guido Panciroll. in Novis repert. cap.* 11. *& ibi Salmuth.* ideoque ferè ſemper terrarum oras tantummodò legerunt olim navigantes; nemoque ſe facilè vaſto Oceano committere fuit auſus. Lubet & aliam hîc ſubijcere narrationem, quæ aliqualem quoque ſuggerit rationem, cur non citiùs indagata fuerit terra illa nova. Cùm circa Annum à nativitate Salvatoris noſtri DCCC. Vergilius Epiſcopus Tridentinus, Divini verbi ſollicitus propagator, de Antipodibus (qui haut dubiè futuri eſſent, ſi inquirerentur)

Ex Aventino Hiſtor. Magdeburgenſis, cent 8. c. 10. fol. 785. *VValch.* dict. fab. 9. fol. 258. *Cyriacus* Spãgenberger / in der Hiſtoria Bõifacii. c. 40.

rentur) cum Bonifacio (Germanorum Epiſcopo primo) & ſermones inſtitueret, & diſputaret, ac pro adfirmante contenderet parte; ægrè rem hanc Bonifacius tulit, atque erroneum Vergilium judicavit, ac etiam apud Pontificem maximum malè ſanæ opinionis reum egit. Pontifex, qui nec ipſe harum rerũ rationis momenta ſat capiebat; Vergilio ſilentium indixit, anathemate illi etiam, ni deſiſteret interminatus.

4. Sed ut ut hactenùs enumeratę conjecturæ probabiles ſint, cauſſa tamen ſublimior omninò, mihi ſubeſſe videtur. Et nimirùm ille, qui temporum periodos & ſigna, mirabilemq; ſeculorum, vel per tranſennam modò inſpexit harmoniam; qui ſcit, Deum ſtaterâ ponderâſſe ævum, & menſurâ tempora menſum eſſe, ac numero tempora numerâſſe: *Eſdræ lib.* 4. *cap.* 4. *verſ.* 37. ille, inquam, operâ facillimâ deprehendet; conſonantiam maxumam, & typicam ſubeſſe harmoniam; (1) inter tempus populi Iſraëlitici ex Ægypto liberati, (2) tempus Eccleſiæ primitivæ, poſt Salvatoris noſtri paſſionem, (3) & tandem etiam ſeculum Evangelicæ reformationis. Exindeque lumen infertur haut obſcurum, prophetiis, prophetiarumque complurimis typis. Pervenerat opinio factarum virtutum in Ægypto, ad omnes gentes; teſte Rachab meretrice, quæ hoſpitio ſuſceperat Joſuæ exploratores, in Jerichontem miſſos. *Joſuæ* 2. *verſ.* 9. *&c.* Sic & jam ante Judæorum Metropoleos everſionem, Evangelium per Mundum univerſum effuſum erat. Debuerunt enim Apoſtoli, teſtes eſſe Salvatori noſtro & Hieroſolymis, & in totâ Judæâ, & Samariâ, & uſque ad ultimas terras. *Actor.* 1. *verſ.* 8. In omnem terram exivit

Robert. Abbat. in demõſtrat. Antichriſt. cap. 5.

exivit ſonus eorum, & verba eorum ad ultima terrarum orbis: ait Div. Paulus. *Romanor.* 10. *verſ.* 18. Qui idem alibi ſcribit: prædicatum eſſe Evangelium omni creaturæ quæ eſt ſub cœlo. *Coloſſens.* 1. *verſ.* 23. Ita etiam Theodoretus, *Græcar. affectionum curat. lib.* 9. *fol. m.* 125. noſtros illos Piſcatores & Publicanos, & noſtrum illum ſcytotomum (Paulum intelligit, ut puto) ad Evangelicam legem, non Romanos ſolùm, & qui ſub Romano Imperio vivebant; ſed Scythas & Sauromatas quoque, Indos, Æthiopas, Perſas, Seres, Hircanos, Britannos, Cimmerios, Germanos, omne denique genus humanum, & omnes nationes, adfirmat induxiſſe. Illuſtre etiam teſtimonium eſt Tertulliani, & propoſito noſtro inprimis accommodatum, qui *lib. adverſ. Judæos, tit. de Nativitate Chriſti,* Salvatori noſtro credidiſſe confirmat; Getulorum varietates, & Maurorum multos fines, & omnes terminos Hiſpaniarum, & Galliarum diverſas nationes, & Britannorum inacceſſa Romanis loca; & quoque gentes Sarmatarum, & Dacorum, & Germanorum, & Scytharum & abditarum multarum gentium, & Provinciarum, & Inſularum multarum, nobis ignotarum, & quæ minùs enumerare poſſimus, Chriſto ſe ſubmiſiſſe. Pariliter verò alterum Dei Filii adventum, præceſſuram Evangelii prædicationem in univerſo Mundo, jam certè olim annunciatum prædictumque fuit. Quòd ſi inter omnia ea, quæ prædixit Jheſus Chriſtus, certum aliquod ſui adventus indiciũ quærendum eſt; nullum certius exiſtere Div. Auguſtinus, *Epiſt.* 78. *&* 80. *ad Heſych.* ait: quàm ubi Evangelium in toto terrarum orbe fuerit prædicatum. Et apertiſſima enim hâc de re legitur ſententia Salvatoris noſtri, dicentis: *Matth.* 24. *v.* 14,

Vid. Remacli de Vaulx Harpocratem Divinum, part. 1. à fol. 194. uſque 233.

Et prædicabitur hoc Evangelium Regni in orbe univerſo, in teſtimonium omnibus gentibus (quæ certè verba, propriè & non ſynechdochicῶs ſunt accipienda) & tunc conſummatio veniet: cujus typus eſt, deſtructio Civitatis & Templi Hieroſolymitani. Eſt ideoque conſummatio, complementum omnium Prophetiarum, quæ faciunt mentionem temporis extremi. Et hoc intuitu Origenes quoque *tract.* 28. *in*
„ *Matth.* in ſequentia ſcribit: Si quis temerè dicere vult,
„ Evangelium jam eſſe prædicatum in orbe, in teſtimo-
„ nium omnibus gentibus; conſequenter dicere poſſit,
„ jam veniſſe finem. Sic igitur Evangelium eſt prædicandum, quò ex omnibus gentibus, & tribubus, & Populis, & linguis, filii Regni colligantur: ut in Apocal. Div. Johannes *c.7.v.9.* prævidit. Hæcq; jam modò inceperunt; non ſolùm per Eccleſiæ ex Evangelicâ normâ reformationem: ſed & (quæ non ſine myſterio magno, in idem ferè incidit tempus) novarum Inſularum detectionem. Ubi ſolummodò unus ex Fratribus Franciſcanis, circiter quadraginta hominum millia, ſacro fonte tinxiſſe refertur à Botero. *Relat. part.* 4. *lib.* 3. Ubi etiam Patres Societatis Jeſu, & ſi qui ſunt alii, Romano-Catholicæ addicti Religioni, ferè non niſi Evangelicam fidem; ſuperſtitionibus pleriſq; reſecatis, docere videntur: ut Philippus Nicolai probat. *lib.* 1. *de Regno Chriſti, cap.* 1. *fol. m.* 53. *&c. ac ibid. fol.* 90. *&c.* Ac quod alias adtinet ampliſſimas terræ portiones, quæ adhûc dum incognitæ manent; vel in quibus hâc etiam ætate noſtrâ, nondum annunciatam eſſe Chriſtianam Religionem conſtat: ſpes tamen omninò me pulcherrima fovet; favente clementiâ Dei, eas brevi aperiendas, in illaſque Sacra Chriſtiana implantanda

eſſe.

eſſe. Sanè huic tantæ rei, viam amplam voluit aperire Deus, per potentiam Hiſpanorum: eoſque candidiſſimus Hiſtoricorum Jac. Aug. Thuanus, *lib.* 1. *fol. m.* 5. ad hoc magnitudinis culmen evectos eſſe, ſapientiſſimè cenſet; ut cùm Chriſtianę promulgatione Religionis, in omnes terras ante ſeculorum conſummationem oporteat diffundi; quò ideò eſſent, qui tàm longinquas ac difficiles, viribus ſuis freti, ſuſciperent navigationes, quique ibi inter tot gentes, incognitum antè Chriſti nomen, *vel perperàm* celebrarent. Quam etiam ob cauſſam, ad introducendam, nempè gentium plenitudinem in ovile Chriſti, & ne in hâc parte noſtrates, ſegniores Romano-Catholicis ſint; utque reſtituerent, quod ob avaritiam crudelitatemque Hiſpani neglexerunt: ſancto nuperrimè zelo motus, egreguim libellum, *Juſtus Heurnius* edidit (Johannis, Medici illius præſtantiſſimi filius) *De Legatione ad Indos capeſſendâ*, inſcriptum; omnium piorum relectione dignum.

5. Etiam non curioſa, vel inutilis conſideratio eſſe videtur; *Annè veteribus vel Græcis vel Romanis, gentibuſvè aliis, notæ fuerint illæ, quas nunc Indiæ Occidentalis titulo indigitamus regiones?* Id quod ſanè multas propter rationes graviſſimi momenti, negandum eſſe quamplurimis videtur. Nam & olim Sancti etiam Patres, terram haut rotundam, nec ideò Antipodes eſſe cenſuerunt. Alios nunc obmitto, unus atque alter tantummodò audiatur. Lactantius Firmianus, *Inſt. Divinar. lib.* 3. *cap.* 24. Quid illi (ait) qui eſſe contrarios ve- « ſtigiis noſtris Antipodas putant; num aliquid loquun- « tur? aut eſt quiſquàm tàm ineptus, qui homines eſſe « credat, quorum veſtigia ſunt ſuperiora, quàm capita? «

Acoſta, 1. cap. 1. & cap. 7. ac 8.

 aut

» aut ibi, quæ apud nos jacent inverſa, pendere; fruges
» & arbores deorſum verſus creſcere; pluvias, & nives,
» & grandinem ſursùm verſus cadere in terram? Et mi-
» ratur aliquis hortos penſiles, inter ſeptem mira narra-
» ri; cùm Philoſophi, & agros, & maria, & urbes, &
» montes penſiles facere auſint? *Et paulò pòſt:* Si autem
» rotunda etiam terra foret, neceſſe eſſet, ut in omnes
» Cœli partes eandem faciem gerat: id eſt, montes eri-
» gat, campos tendat, maria conſternat. Quod ſi eſſet,
» *etiam ſequeretur illud extremum; ut nulla terræ pars ſit, quæ*
» *non ab hominibus, cæteriſque animalibus incolatur.* Sicque
» pendulos iſtos Antipodas, cœli rotunditas adinvenit.
Parilia ferè Divus Auguſtinus habet, *lib.16. d. Civit. Dei,*
» *cap. 9.* Quòd Antipodas eſſe fabulantur; id eſt, homi-
» nes à contrariâ parte, ubi Sol oritur, quandò occidit
» nobis, adverſa pedibus noſtris calcare veſtigia: nullâ
» hoc, inquit, ratione credendum eſt. *Neque hoc ullâ Hi-*
» *ſtoricâ cognitione didiciſſe ſe adfirmant:* ſed quaſi ratioci-
» nando conjectant; eò, quòd intra convexa cœli, terra
» ſuſpenſa ſit, eundemque locum mundus habeat, & in-
» fimum & medium. Et ex hoc opinantur; alteram ter-
» ræ partem, quæ infrà eſt, habitatione hominum care-
» re non poſſe. *Et aliquantùm pòſt:* Nimis abſurdum eſt:
» ut dicatur, aliquos homines ex hâc in illam partem,
» Oceani immenſitate trajectâ navigare, ac pervenire
» potuiſſe; ut etiam illîc ex uno illo primo homine ge-
» nus inſtitueretur humanum, &c. Quin & conſtans
illorum quoque, Antipodes qui aſſeruerunt, opinio
fuit (cui Cicero *d. Republ. lib. 6.* & Pomp. Mela, *cap. 1.*
lib. 1. ac maxumi quique ſuffragantur) plagam eorum
penitùs nobis incognitam eſſe. Et Cicero inprimis,
interfuſum maximum inter nos & illos ἀντίχθονες Ocea-
num

num exiſtimavit, quem nemo unquàm penetrârit. Cui & Macrobius adſtipulatur; *in Somnio Scipion. lib.* 2. *cap.* 5. *ad fin.*

6. Mentio quidem fit 1. Regum, *cap.* 9. *v.* 26. *&c.* ac etiam 2. Paralipom. *cap.* 8. *verſ.* 17. *&c.* claſſis à Salomone & Hiramo, ad advehendum aurum ex אופירה (Ophira) emiſſæ: unde etiam multa auri talenta, reſq; aliæ pretioſæ allatæ fuerunt. Hanc Ophiram eandem eſſe cum Americâ noſtrâ, ſunt qui adſtruere nitantur. Ajunt, enim, locum ubi ſolverunt oram, portum eſſe rubri maris; indè per Æthiopicum Oceanum, ad Americam commodo curſu naves pervenire potuiſſe. Ajunt nomina non admodùm diſcrepare: Ophiram etenim eandem eſſe, quæ hodiè Peruana; præſertim cùm eadem Hiſtoria ſacra, aurum illud ex Ophirâ præſtantiſſimum, alibi aurum Peruanum vel ex Parvajm (פרוים) ſoleat indigitare. 2. *Paralip. cap.* 3. *verſ.* 6. At verò claſſem illam Salomonis, haut occidentem verſus, ſed magis in Indiam Orientalem intendiſſe vela, probabile mihi eſt: quod & Joſephus, *libr.* 8. *antiquit. cap.* 2. cenſere videtur. Et Ophira abſque dubio ſic adpellata fuit, ab Ophir (אופיר) filio Jektan, ex poſteris Semi, cujus Geneſ. *cap.* 10. *verſ.* 29. mentio fit: quique, Joſepho teſte, *lib.* 1. *antiq. cap.* 7. unà cum fratribus ſuis, ſedem conſtituit in oriente, & à Cophene fluvio Indiæ, ad Aſſyriam uſque habitavit. Inibi regionem Ophiram, auri ditiſſimam fuiſſe, ejuſque aurum, puritatis nomine principem tenuiſſe locum, credibile eſt; & indè non Hebræis ſolùm, Ophira per translationem, quamcunque auriferam regionem deſignare; ſed & aurum bonum, atque defecatum, corruptè obryzum, quaſi ophirizum, indigitari cœpit. Salomo-

Schmidius de Atlant. f. 261. *Dn. D. Lanſig*, in Conſultat. de Provinciar. Europæ prærogativâ. Orat. pro Hiſpan. fol. 192. & Orat. contra Hiſp. f. 333. Item aliâ Orat. pro Hiſpan. fol. 361.

Salmuth. ſuprà dict. loc. fol. 31. &c. *Acoſta.* 1. c. 13. & ſeq. *Schindler.* in Lexic. pentaglott. fol. 112. *Becman.* in Orig. Lat. Ling. verb. Obrizum.

nia ideoque claſſis ad terram Ophiriam demiſſa; Taprobanem, Malacham, anream Cherſoneſum, aliaſq; Orientis auriferas adpulit terras. Nec etiam probabile valdè eſt, ut Indiâ Orientali, auri ditiſſimâ relictâ, ad illam Occidentalem, per tot ſpatiorum millia claſſis mitteretur; ad eam præſertim regionem, cujus per continentem nulla notitia potuerit haberi. Et de hoc itidem teſtis eſt Acoſta *lib.* 1. *c.* 13. nomen Peru novum, nec ipſis illius terræ incolis cognitum eſſe: & item quid ac ubi Pervaijm inveniatur, doctè Franciſcus Junius enodat. *in not. ad cap.* 3. *verſ.* 6. *lib.* 1. *Paralip.*

Vide *tractatum, cujus inſcriptio, Diſcourſ. ſur la navigation d' Hanno*, dieſſée par un pilot Portugueſ. *ut & le Diſcours d. Seign. Iôhan. Baptiſte Rhamnuſio*, ſur la navigation de Iambol. Grec.

7. Famoſa porrò navigatio eſt Hannonis Chartaginenſis, ut & Jambuli Græci mercatoris, cujus Diodorus Siculus mentionem facit. *lib.* 2. *Bibliothec. n.* 55. *&c.* Veruntamen omnes illæ Indiam Orientalem, non de quâ nunc ſermo eſt, Occidentalem verſus directæ fuerunt. Nec etiam errores Menelai, & item navigatio Eudoxi (quo de utroque Strabo diſputat *lib.* 2.) ad alias, quàm Africam, & quaſdam Indiæ orientalis Regiones pertigiſſe comparet: *add. Plinium.* 2. *cap.* 67. ſecùs ac eruditiſſimus Walchius putat. *Sæpè laudato loc. fol.* 260. *& ſeq.*

Vid. *Acoſtā.* lib. 1. cap. 23.

8. Libro itidem Eſdræ 4. *cap.* 13. *verſ.* 40. *&c.* ſubſequentia inveniuntur verba: „ Hæ ſunt decem tribus „ captivæ abductæ è terrâ ſuâ, diebus Hoſchehæ Regis, „ quem captivum abduxit Schalmanaſar Rex Aſſyriorum; quæ deportatæ cis flumen, poſteà deportatæ ſunt „ in aliam terram. Ipſi autem ſibi hoc conſilium cœperunt, ut derelinquerent multitudinem gentium, profecti in ulteriorem Regionem, ubi nunquàm genus „ humanum habitavit: ut ibi obſervarent legitima ſtatuta, quæ non obſervaverant in regione ſuâ. Per in-

troitus autem fluminis Euphratis anguſtos introie- "
runt. Et in eam Regionem perventuris, fuit via ma- "
gna, iter unius & dimidii anni: regio autem illa Har- "
ſcharet vocatur. Tunc habitaverunt ibi ad ultimum "
uſque tempus. At hæc, vel apocrypha, vel vana ſunt: "
neque enim dubium eſt mihi ullum, quin quartus ille Eſdræ liber, multa aliàs optimæ notæ comprehendens, quàmplurima quoque admixta habeat ab alienâ manu. Quin &, licet ibi vera Hiſtoria recenſeretur: attamen ad Americam haut referri poſſe, ex eo non difficulter colligere quimus; quòd Judæi tenaciſſimi ſunt tàm linguæ, quàm ceremoniarum Hebraicarum. Quarum né veſtigiũ quidem ullum eò loci reliquum eſt; cùm tamen earum conſervandarum cauſsâ, Judæos illos ſe ab aliis ſeparâſſe, ipſe commemoret Eſdras.

9. Alii itidem adhuc inveniuntur, qui jam olim in Inſulis illis, ab Hiſpanis recens indagatis, Chriſti nomen annuntiatum fuiſſe, putant: cùm monimenta fidei Chriſtianæ, in terris ſepulta, fodiendo fuerint reperta; ut Oſorius *in hiſtor.* prodit. Marinæus item Siculus, in Hiſpanico Chronico contendit; loca iſta, quondam etiam à Romanis perluſtrata fuiſſe: ex eo, quòd numus antiquus, Auguſti Cæſaris effigie notatus, in aurifodinis ſit inventus, miſſuſque in rei fidem ad Summum Pontificem, per Archiepiſcopum Conſentinum. Quod equidem ferè tàm facilè refutari poteſt, quàm dicitur ſpeciosè. Mirum eſt, numum unicum repertum eſſe; præterea veſtigium nullum: mirum ampliùs, numum illum in aurifodinis latuiſſe; nullum poſteà eductum unquàm. Hiſtoriam narrabo, à Bertio veriſſimam judicatam; ex quâ judicare licet,

Abbatus demonſtrat. Antichriſti. c. 5. fol. 110. &c.
Philippus Nicolai, lib. d. Regno Chriſti. ſuprà laudato loco, longo ſtylo.
Bertius, in Tabul. in deſcriptione Americæ, fol. 621.
Lipſius Phyſiolog. Stoic. lib. 2. differtat. 19. fol. 125.

cet,

cet, annón fucus aliquis ſubſit, ſub Auguſti numo, vel etiam ſub lapidibus illis, quibus figura crucis inſculpta, quique in Americâ reperti fuiſſe, perhibentur? Circa idem propè tempus, quo Emmanuel Portugalliæ Rex, orientalem Indiam ſubegit; Ulyſſipone, in Poëticâ laude florebat Hermicus Cajadus: is carminibus Latinis, commentus eſt Sibyllinam vaticinationem, columnis marmoreis inciſam; quâ per ambages ſignificabat, ſub imperium & ditionem Luſitanorum, Indos aliquandò perventuros. Lapides eos, datâ operâ detruncans (ut aliqua ineſſent veſtigia antiquitatis) in promontorio quodam, propè oppidum Syntram, obrui præcepit. Ubi verò marmora defoſſa, vitium aliquod feciſſe ex humore terreno judicavit; ad certam diem invitat amicos in villam ſuam, quæ loco proxuma fuit, ubi vaticinium occultatum erat. Quùm igitur accubuiſſent omnes, ecce Hermico nunciatur, in fundo foſſionibus incumbentes in lapides incidiſſe, quibus litteræ inſcriptæ eſſent, indices magni Theſauri; ſic enim ruſtici opinabantur. Nec mora, ſimul omnes, ingenti alacritate, relictis epulis accurrunt, columnas defoſſas intuentur, confeſtimque extrahi jubent. Legebantur poſteà carmina Sibyllina:

Volventur ſaxa litteris, & ordine rectis,
Cùm videas Occidens.... Orientis opes:
Ganges, Indus, Tagus erit, mirabile viſu,
Merces commutabit ſuas uterq; tibi.

Tùm verò omnes pro ſe quiſque verſus illos fatidicos admirari, eoſdem curare deſcribendum, perferre Ulyſſiponem, totique porrò oſtentare mundo. Aliquid fortè ſimile accidit iſtiuſmodi fugitivo Auguſti numo! Illud (ſi modò verum) mirum magis videri poſ-

poſſet, quod pro vero Hiſpani ſcribunt, & ex iis Lipſius refert: *dict. diſſertat.* 19. In valle quâdam Provinciæ Chili, oppidum eſſe, quod Imperiale ab hâc cauſsâ indigitetur; quoniam in plerîſque domibus & portis, aquilas repererunt bicipites formatas, ut hodiè videmus in Imperii Romani ſignis. Et auget admirationem, quòd nulla iis in locis avis ſit biceps, quam potuerint adumbrare. Sed nec id me permovere poteſt, ut ideò Romanis haſce terras adſcribam: nimiùm enim recens eſt Aquilæ bicipitis inventum; & tùm ſi America cognita fuiſſet, haut ea potuiſſet in tàm clarâ Hiſtoriæ, litterarumque illius ſeculi luce nos latere.

10. Veruntamen nil obſtantibus hactenùs adductis, veriſſimum omninò mihi videtur; Inſulas, adjacentemque novi illius Orbis continentem, & olim multa ante ſecula Orbi noſtro non planè incognitam extitiſſe: nec (ut Salmuth *in not. ad nova reperta Panciroll. cap.* 1. *fol.* 53. Acoſta *lib.* 1. *cap.* 11. aliique reputaverunt) in ſecreto Divinæ tantummodò mentis hucuſque latuiſſe. Eſt etenim apud Platonem, *in Critiâ ac Timæo* (ut & in Plutarchi Solone) memoria vetuſtiſſimæ Inſulæ Atlantidis, adeò magnæ, ut Aſiâ atq; Africâ ampliorem eſſe ſcribat. Ac eandem ita deſcribit; ut mihi videatur non locum eſſe dubitationi, quin Orbis hicce novus, aut pars, aut ipſa ſit Platonica illa terra. Primò enim facit, locatque Inſulam iſtam grandem, ad fauces Gaditani maris, quæ longè lateque, introrsùm ſcilicet pateret; & ex quâ tranſitus eſſet ad Inſulas alias, ac ex iſtis iterum ad oppoſitam continentem, mari adjacentem. Hæc ſi conſideras & ſcrutaris; nil aliud dicere videtur, niſi Inſulam illam magnam, ſtatim ab Hiſpaniâ fuiſſe; ubi etiam hodiè adhûc (poſtquàm

Lipſius Stoicæ Phyſiolog. libr. 2. diſſertat. 19. *Langius*, Epiſt. Medic. lib. 1. Epiſt. 63. *Ioh. Thomas Freigius*, in deſcript. navigat. Martini Forbiſſeri Angli. *Bernh. Aldrete*, lib. 4. cap. 17. *Schmidius*, d. Inſul. Atlant. f. 258. & ſeqq. *Dn. D. Lanſius* Conſult. d. Principatu Provinciar. Europæ. Orat. contra Hiſp. fol. 331. & ſeq. *Vander-Myl.* tract. de Linguâ Belgicâ, cap. 25. *Michel. Seign. de Montaigne.* 1. des Eſſais cap. 30. à prin.

quàm illa illuvione periit) ejus velut fragmenta ſuperſunt: Canariæ, Fortunatæ, ac ſi quas alias tota Africæ ora, & interior, Inſulas habet. Ex illâ porrò, memorat Plato, tranſitum in Inſulas fuiſſe (eas putà, quæ nunc quoque præjacent continenti; Cubam, Hiſpaniolam, Jamaicam, & plures) at ex Inſulis in ipſam continentem: nempè vel in Peruanum vaſtum tractum, vel in vaſtiorem Mexicanum. Aut, ſi terræ ſpatium ita magnum, undis abſorptum fuiſſe negas: accipe ea omnia de pelago oblivionis; quod certè orbem hunc cognitum aliquandò abſumpſit, & vix veſtigia aliqua ejuſdem, apud poſteros reliquit. Ut ut contra hæc diſputent viri graviſſimi multi, non tamen ſatis refelli poſſunt; cùm experientia fecerit notum, ea quæ hiſce de rebus Plato, ex fide Ægyptiacæ Hiſtoriæ narrat, cum Indiis noſtris convenire. Prætereà Proclus Marcelli cujuſdam Æthiopicas Hiſtorias adducit, in quibus hæc eadem manifeſtiſſimè confirmantur; Æthiopumque rebus geſtis inſerta fuiſſe, produntur. *Marſil. Ficinus. in Argum. Critiæ.* Ac forſan ex Atlantidis apud Ægyptios, quæ reliqua memoria fuit, evenit; quòd (ut Ammianus Marcellinus notat, *lib.* 17.) in Obeliſcis eorum ſculpta inveniuntur, volucrum, ferarumque etiam alieni mundi, genera multa. Non huic diſſimile eſt, quod Ælianus, *variæ hiſtor. lib.* 2. *cap.* 18. refert: Midam Phrygiæ Regem, à Sileno didiciſſe; Continentem unam, extra mundum hunc, & magnitudinem ejus infinitam, immenſamque eſſe. Plutarchus pariter, *in tr. de Imagine, quæ in Lunâ adparet*, aliquid narrat; quod hûc facere poſſe, putem: ſed tenebricoſum id eſt, quaſique ſub crepuſculum videntis, & vix ita clarum adparet, quàm ea ipſa imago Lunæ, de quâ ibi:

Keckerman. in Contemplat. d. terræmotu. fol. m. 225. *Salmuth.* Sępè alleg. loco. fol. 30. *Acoſta.* 1. cap. 22.

ſibi agit. Introducit, neſcio quem Philoſophum Syllam, familiarem ſuum, narrantem quædam fabuloſa; ſed umbram qualem qualem habentia veri. Dicit, à Britanniâ dierum quinque navigatione, Occidentem verſus, Ogygiam Inſulam jacere; & ultra illam, alias tres: in quarum unâ Barbari fingant, à Jove captivum detineri Saturnum. Supra Ogygiam, ſtadiis quinquies mille; & item ſupra Inſulas alias ſpatio minore, quandam eſſe maxumam terram continentem. Hæc & cætera, quæ ibi ſubſequuntur, Occidentali Indiæ aptiſſimè Abrah. Vander-Mylius accommodat, in elegantiſſ. de Linguâ Belgicâ tractatu. *cap.* 25. *fol.* 106. *& ſeqq. multis.* Sic & Princeps, ac antiquiſſimus Poëtarum Homerus, *lib.* 1. *Odyſſ.* duplices Æthiopas facit; Orientales, & alios adhûc Occidentales: & ad utroſque inviſendos, ſacrumq; eorum convivium adeundum, Neptunum profectum fuiſſe fingit. Ac licet nonnulli ſint, hanc qui Æthiopum diviſionem, non de diſtantiâ terrarum; ſed de tranſitu Nili ſumant: ratione cujus alii cis, alii ultra habitantes, Orïetales & Occidẽtales dici queant. Non deſunt tamen eruditorũ interpretationes, qui Æthiopas Orïetales, eos qui ſub Ægypto ſunt, dicunt; ſivè ultra, ſivè cis Nilum ſiti inveniãtur: Occidẽtales verò eos, qui in Atlanditis Inſulâ (quæ noſtra America eſt) habitârunt. Quæ ſententia, & olim Cratetis fuit, ut legitur apud Strabonem, *libr.* 1. Quin & Plinius, *Natural. hiſt. lib.* 6. *cap.* 31. in Atlanticâ, Æthiopas Heſperios locare videtur: & eâdem in Inſulâ, Neptunum fuiſſe cultum ait; quem nimirùm Homerus ad convivium ſacrum Æthiopum utrorumque, utpotè ſuorum cultorum, profectum dicit.

11. At ne priſcas fabulas conſectari tantummodò

 videa-

videamur: recentiora, & verè geſta recenſere lubet. Quæſo, quid aliud, quàm Inſula quædam Americæ vicina fuit, cujus Ariſtoteles, ſuprà à me, *num.* 3. laudato loco, mentionem facit; & quam ipſam, vel ei ſanè vicinam, Diodorus Siculus, *lib.* 5. *num.* 19. ita deſcri-
» bit. Africam verſus, permagna quædam Inſula, in
» vaſto Oceani pelago jacet, dierum complurium navi-
» gatione, à Libyâ in occaſum declinans. Frugiferum
» ibi ſolum, cujus pars magna, in montes aſſurgit, nec
» exigua ſeſe in campos expandit: quæ etiam amœnita-
» te præcellit; amnes enim navigabiles per illam decur-
» runt, à quibus humectatur. Frequentes ibi Paradiſi,
» variis arboribus conſiti; & pomaria innumera, dulci-
» bus aquis interſecta: villæ etiam ſumptuoſis ædificiis
» exornatæ, & compotoriæ in hortis tabernæ, florido
» paſſim diſpoſitu occurſant. Tantâ denique felicitate
» excellit, ut Deorum non hominum habitaculum eſſe
» videatur. Olim, propter remotiorem à reliquo terra-
» rum orbe ſitum, incognita erat; ſed hâc tandem occa-
» ſione reperta fuit. Phœnices à vetuſtiſſimis indè tem-
» poribus, crebras mercaturæ gratiâ navigationes inſti-
» tuerunt. Ac primùm juxta ipſum ad Columnas fre-
» tum, in Europæ peninſulâ, urbem poſuêre Gades nun-
» cupatam; hácque ratione inveſtigatâ ultra Columnas
» orâ, cùm littora Africæ legerent, ventorum procellis,
» ad longinquos in Oceano tractus abrepti ſunt: per
» multos tandem dies, vi tempeſtatis, ad Inſulam (de
» quâ jam dictum) adpulêrunt, naturamque ejus & feli-
» citatem, à ſe primitùs cognitam, in aliorum deindè
» notitiam perduxerunt. *Hactenus Diodorus.* Solinus item, *Polyhiſtor. cap. ult.* & Plinius quoque refert. *lib.* 6. *cap.* 31. Jubam, exquiſito Atlantico mari uſque in oc-

caſum,

caſum, etiam Gorgonum Inſularum meminiſſe; ultra Gorgonas, Heſperidum Inſulas, dierum quadraginta navigatione, in intimos maris recedere ſinus. Inſulas Fortunatas (quæ ità aliæ ab Heſperidum Inſulis ſunt) contra lævam Mauritaniæ jacere.

12. Clemens porrò, diſcipulus B. Petri, in Epiſtolâ quâdam Oceani mentionem facit, & Mundorum qui trans ipſum exiſtunt: ità Div. Hieronymus ex eo citat, *tom. 9. ad cap. 2. Epiſt. ad Epheſ.* & Mundos ob magnitudinem, ut credo, adpellavit. Et de iiſdem quoque terris, quis non accipiet lubens? quod ex aliorum ſenſu recenſet Avitus Declamator (apud Senecam, *Suaſor.* 1.) dum ait: Fertiles in Oceano jacere terras, ultraque Oceanum rursùs alia littora, alium naſci orbem! Clariùs, ſi noſtra tempora inſpiciamus, vix potuit effari, aut deſignare; quamvis tùm Avito ridiculum id fuerit viſum: ideoque addit; Facilè iſta finguntur, quia Oceanus navigari non poteſt. Palàm etiam Seneca oſtendit, *quæſt. Natural. lib. 5. cap. ult.* Reges magnos, genteſque ignotas, ultra maria eſſe; & timet etiam ne aliquandò in noſtrum excurrant orbem. Nulla, inquit, terra, tàm longè remota eſt, quæ non mittere aliquò ſuum malum poſſit. Undè ſcio, an nunc aliquis magnæ gentis in abdito dominus, fortunæ indulgentiâ tumens, non contineat intra terminos arma, an paret claſſes ignota moliens? Et hęc ſanè Indis Occiduis evenerunt, ignariſſimis Hiſpanorum. Maro itidem terræ illius mentionem facit, & vaticinatur, etiam Romano Imperio eam ſubjiciendam: *Æneid. 6.*

——Jacet extra ſidera tellus,
Extra anni, Soliſq; vias; ubi cœlifer Atlas
Axem humero torquet, ſtellis ardentibus aptum.

Extra ſidera, quòd eam locat, Planetas intellige, qui intra Tropicos decurrunt: & ideò, velut interpretans addit; extra Solis & Anni vias. Ergò ultra torridam ponit, ac quidem Auſtrum verſus, & ἀντάξονα nobis. Sic & quod de Atlante ſcribit: haut de illo Africæ eſt accipiendum, ſed eo, quem Plato celebravit; quemque iſtis in locis regnaviſſe refert.

13. At tandem nunc, ſub manu naſcitur nobis, diſputatio admodùm intricata: ex quánam gente, ex quâ item terrâ, quové tempore, homines, & animantia etiam reliqua, pervenerint in illas regiones? Nil certè ex doctrinâ Divinâ certius eſt, quàm Indos illos Occidentales, non αὐτόχθονας, aut etiam διοπετεῖς; ſed ex aliquâ Orbis noſtri parte (& etiam poſt diluvium univerſale) eorum ſtirpem eò translatam eſſe. Antiquitùs ſanè fuiſſe cultam, neque paucis retrò ſeculis habitari cœptam; tùm alia permulta teſtantur, tùm potiſſimùm ratio Imperii conſtans, atque certa, urbium, & viarum ſuperba ſtructura, ædificiorum ſplendor: quæ omnia, cùm apud illos fuerint ſumma, neceſſe eſt primùm exigua fuiſſe; è minimis autem ad maxuma trahi nequiverunt, niſi temporis longiori morâ. Hortus inibi Regius fuiſſe fertur; in quo herbæ, arboreſque cum ſuis truncis, ramis, fructibus, ex ſolido auro, eâ mole ſtabant, quâ in pomariis vivæ. Fertur & Regium fuiſſe conclave, in quo omne animantium genus ex gemmis erat; opere partim ſegmentato, partim cœlato, partim etiam ex plumis variè conſerto. Sed & antiquitatem cumprimis teſtatur id, quod de duabus Regiis referunt viis: quarum altera per ardua montium, altera per planitiem campoſque ſtrata; ab urbe Peruanâ Quito, ad civitatem uſque Cuſco, milliarium quin-

Bertius, in tabul. contract. ubi de Americâ agit.

quingentorum ſpatio excurrit: augent ejus decus, lapidum & ſaxorum ſtupendæ moles, non equis aut bobus (nam illis caruerunt) ſed humanis ſolùm manibus aggeſtæ. Per itinera etiam diſpoſita fuerunt diverſoria ampla, ſplendida, amœna; quibus regius omnis comitatus recipiebatur. Vias haſce Guinacava Rex (qui non diu ante Hiſpanorum adpulſum vixit) perpurgari, parietes ruinoſos reſtaurari, exornarique fecit: opus aliàs ipſum, vetuſtiſſimum judicatur. Exindè quoque convinci poſſe puto, jam ante ſecula multa, terras haſce cultas, & ab hominibus inhabitatas fuiſſe; quia inibi ædificiorum ruinæ magnitudinis admirandæ, & item Gigantum oſſa inveniuntur: ut Acoſta, *lib.* 1. *cap.* 19. *fol. m.* 39. *& cap.* 25. atteſtatur. Quales homines jam olim, multorum ante annorum ſpatia fuerunt; & mundo ad ſenium vergente defecerunt: quod & notat Eſras. *lib.* 4. *cap.* 5. *verſ.* 52. *&c.*

14. Adhæc verò ita arbitror habendum; non caſu, tempeſtatibusvé invitos jactatos (id quod tamen aliqui putant) primos habitatores in occiduas Indias, velut è naufragio emerſiſſe. Ecquis enim animalia illa, quæ novus orbis habet, & quidem noxia multa, illûc tranſportavit? Undè quæſo factum, ut animalia nobis nota, non habeat iſte orbis; nos verò prorsùs careamus illis, quæ inibi inveniuntur? namque alias ibi, ac apud nos animalium ſpecies eſſe, multis Acoſta, *lib.* 4. *cap.* 33. *ac ſeqq.* docet. Non ideoque quod Bernhard. Aldrete. 4. *cap.* 17. *ad fin. fol.* 567. prodit, fidem mereri videtur; Hiſpanos primùm terras illas incolis repleviſſe, & proindè jure nunc in iiſdem dominari. Obſtat etenim Oceani interjacentis immenſa latitudo. Et ſanè minùs credibile videtur; Platonicam Atlantidem, vicinam quon-

Vid. *Acoſtam,* lib. 1. cap. 19. & ſeq.

quondam Africæ & Europæ extitiſſe, ex eâque in novum porrò orbem incolas tranſiiſſe; ut quidem Lipſius cenſet. *dict. diſſert.* 19. *ad fin.* Mihi potiùs ipſe novus òrbis, Inſula Atlantica eſt; oblivionis, non aquarum gurgite, ut & ſuprà num. 10. monui, abſorpta.

Nicol. Fullerus, Miſcellan. Theolog. 2. cap. 4. *Van-der-Myl.* de Linguâ Belgicâ, cap. 25. & ibi in addit. fol. 245. *Ioſeph. Acoſta.* 1. c. 24.

15. Omninò ergò, planeque neceſſarium eſt; terrâ, vel per anguſtius aliquod fretum, homines illûc tranſiiſſe: & eos inſuper, Scythicæ, ſeu Cymbricæ originis fuiſſe, rectiſſimè credo. Filio Noachi Japheto, dilatationem promiſit Jehova, *Geneſ.* 9. *verſ.* 27. Et hoc eſt etiam etymon nominis ejuſdem. פתה namque ex uſu Chaldæo atque Syro (פתא) latus atque amplus fuit, notat. Benedictio certè hæc, certiſſimum habuit eventum. Notum etenim eſt, totam Europam, Japheto & poſteris ejuſdem obveniſſe: majorem item Aſiæ partem. Nempè peninſulam illam grandem, quæ ab Iſſico ſinu Trapezuntem uſque pertingit; ampliſſimos itidem terrarum tractus, à Cappadociâ, & Armeniâ, à Mediâ & Parthiâ quoque: ab Indo porrò, Scytharum, Sacarum, Serum, Sinarumq; provinciis, ad ultimas Orientis metas. Indè ſursùm verſus, ad ipſum uſque Polum: univerſam, inquam, hancce plagã ſeptentrionalem, cujus maxuma pars Tartaria, ſive Magni Cani Imperium hodiè indigitatur, Eoo, Indicoque mari terminatum. Quùm ideò Sacæ ſeu Scythæ, ſemper multitudine hominum abundârint, ſolique pariter omnium nationum, frequentibus migrationibus fuerint aſſueti; pluſquàm probabile profectò eſt, ab ipſis etiam Indiam Occidentalem colonos accepiſſe. Res nimirùm certiſſima eſt; gentes univerſas, ex hâc, quam nos accolimus continente, in quaslibet Orbis terrarum plagas, tanquàm colonias, initio fuiſſe de-

ductas.

ductas. Hinc itaque Americam primùm incolas acceperit neceſſe erit. Atqui ex omnibus tractibus noſtræ continentis, aptiſſimus longè eſt, Japheticus iſte: ſive jam Scythicus, Sarmaticus, Cimbricus, aut Cimmericus; vel quo alio nomine cenſeatur. Non quippè ſolùm (ut retuli modò) plenus ille ſemper fuit innumeris examinibus populorum, qui item robuſtiſſimi, audaciſſimi, & confidentiſſimi omnium nationum extitêre; quique intrepidi, & animis præſentibus, quodvis periculum ſubire parati eſſent: ſed & inſuper iſto idem tractus, quàm minimùm remotus eſt, ab Orbe illo novo. Contrà omnes continentis iſtius partes, quæ ad Meridiem vergunt, mari undique immenſo, ab Indiâ Occidentali ſubmoventur: & populi ipſi timidiores, minuſque bellicoſi, nec unquàm migrationibus aſſueti; ſed placitâ potiùs quiete, regionum amœnitate, & beatâ rerum quâ fruebantur copiâ, delectati, ſtabiles, & quaſi ſedibus ſuis adfixi manſiſſe leguntur. Satis ergò nunc apertum eſſe videtur: Americanos à Japheticâ terrâ, id eſt, Septentrionali hocce tractu, in illam longè ampliſſimam regionem, & verè novum Orbem conceſſiſſe: ſeculiſque ſequentibus, ulteriùs etiam (ſuâ ſponte, vel à finitimis fortioribus pulſos) freto Magellanico ſuperato, in climata Auſtrali polo vicina proceſſiſſe. Nihil quippè impediebat; quùm fretum illud mirè anguſtum exiſtat: utpotè alicubi unius, & perpaucorum alibi leucarum; ut atteſtantur, qui id perluſtravêre. Et ut planiùs adhùc meam explicem mentem; ex Septentrione Orientaliori, in Americam homines perveniſſe puto. Nam etſi commoda ſatis eò, per Thulen acceſſio foret; Cimmerica tamen ſoboles, quia paulatim progrediendo,

in Thulen, & alias ei proxumas Inſulas; ſerius eſt delata; & citius ab hominibus Americam exiſtumem occupatam: non eos exindè hûc conceſſiſſe puto. Aſia verò, ut cæteras omnes Mundi regiones; ſic & Americam, illâ quam monſtravi viâ, primis ſuis hominibus, ut mihi dubium non eſt, inſtruxit. Homo primus in Aſiâ creatus: è familiâ Noachi, tanquàm ſeminario, mundus ſecundus in Aſiâ repullulavit. Continens illa, maxumè vicina Americæ, & ex eâ, breviſſima etiam trajectio eſt. Hiſque valdè conveniunt ea, quæ commemorat Antonius Galvanus (generoſæ ſtirpis Luſitanus, quique diù apud Moluccenſes cum poteſtate fuit) in quodam, de Inventoribus Novarum terrarum libello: Chinenſes nempè (quos ille Tabencos vocat) vehementer affirmare, ſeſe omnium primos, in longinquas Orbis regiones navibus trajeciſſe, & maxumæ inſuper Scythiæ parti, olim fuiſſe dominatos. Inſuper, à Chinenſibus hiſce Tartaris; aut Orientalibus Scythis, repertam, & incolis repletam fuiſſe regionem Americanam; ex eo quoque prorsùs credibile videri ait: quòd ejuſdem nationes, & moribus, vivendique ratione, & corporis quoque totius filo (oculis videlicet parvis, naribus ſimis; & adhûc proprietatibus aliis) perſimiles Chinenſibus exiſtant.

Vander-Mylius, d. cap. 25. à princ. & ad fin. *Geſner.* in Mithridat. cap. 3. *Addi poteſt, de Linguâ Indorum Occidental. Claude Duret.* de l' hiſtoir. des

16. Quin & Linguam Americanam, neſcio quid Cimbricum, ſeu priſcum Teutonicum reſonare; ſunt qui dicere auſint. Vox *Papa*, nobis Europæis communis eſt cum Americanis. Iidem Idola, Deoſque ſuos, *Pagodi* vocant. Becanus ſanè diceret, ſic eos dici, ex Cimbricâ originatione, quaſi reconciliabiles Deos; *Pay* namque reconciliatio eſt, *God* Deus. *Guairas* ipſis flabella dicuntur: Cimbri Waeiers (Wäjer) eadem

vocant.

vocant. *Topos* tegmen capitis illis eſt; à *Top* quod verticem ſonat: adderet certè Becanus & *Hôs*; quod tegmen eſt femoris aut cruris. *Lama* ipſis ovis eſt; nobis etiam **Lamb** agnus. Et qui ex illo redeunt orbe, alia ſimilia obſervâſſe dicuntur. Ac adfirmat Bibliander, Poſtellique teſtimonio firmat, Punicas non ſolùm voces quamplurimas Americanæ admixtas dialecto; ſed & Latinas: ut *Homo, hape, ibbo*; quod eſt, homo, habe vel cape, ito. Inveniri & Græcas; ut *Chulcas*, quod ὁλκάδα ſonat, hoc eſt, onerariam navem: cui & Belgicum **Hulc**/ eâdem congruit ſignificatione.

Langues. cap. 78. & ſeqq. *ubi quoq; alia ac hanc noſtram diſſertationem ſpectantia, lectione digniſſima inveniuntur.*

17. Nunc tandem, ſi per continentem, aut fretum aliquod anguſtum, ex mundo veteri, in novum illum homines pervenerunt; omnis diſputatio removetur, quæ eſſe poteſt de tranſitu beſtiarum. Nec impedit, quòd alia ibi animalia, feræque beſtiæ, ac in Orbe noſtro. Cuique etenim regioni, pro Cœlo, atque etiam ſolo, ſua quædam animantia, jam ab initio aſſignavit Deus. Sic & parilis ferè in Africâ, & Aſiâ extremâ diverſitas eſt: non Leones, non Tigres, non Elephantes, Europa noſtra gignit, aut alit. Quin & piſces in mari variantis ſunt naturæ, qui hîc, vel alibi capiuntur: ut quoque aves!

Acoſta, lib. 1. c. 21. *Lipſius*, ſæpè dict. diſſert. 19. fol. 125.

F I N I S.

DE CHRISTOPHORE BESOLDI ORBE NOVO,

Carmen Reſponſ.

S. Quô puerum hunc CHRISTUM tanto molimine portas,
Iſta per horrendi flumina magna Maris?
Formoſum hunc puerum vis per Mare ferre profundum?
CHRISTOFERUS verè Maximus *alter eris.*
Magnum opus aggrederis, multâ Virtute parandam
Laudem oneris tanti, difficiliſq; via.
Quicquid ages tandem, ſunt omnia plena periclis,
Tellus non gravius pondus onuſvé tulit.
Heîc opus, æſculeo veſtigia robore firmes,
Signa via & monſtret lampade certa Senex.
B. Non Onus hoc reputo, non hæc diſcrimina Ponti
Horreo; non ſævi murmura dira maris,
Ferre per Ignotos populos Athlantis ad oras,
Perq; Poli oppoſiti (quotquot ubiq;) locos.
Ferre per Oceanum; maria omnia, & undique Pontum,
Hunc CHRISTUM: *hæc noſtri meta laboris erit.*
„ Inſula ſi qua jacet terris incognita noſtris,
„ *Luſtranda huic puero eſt:* Tunc novus Orbis erit.
S. Non moror ingrati Stipendia lubrica Mundi,
Non ſuffragantis plebis alumnus ero.
Reſpectans humeris puer hic reſpondit ab illis;
Non Onus hoc grave ſit, ſed labor iſte levis:
Sum Protector ego tuus, & tua maxima merces,
Sum Clypeus tuus & pars tua magna nimis!
Non ego te miror veteres dixiſſe BESOLDUM;
Si Puer hic tua pars? Crede, BESOLDUS eris.
Ergô age ſic verè ſemper dicêre BESOLDUS;
Per mare qui CHRISTUM *ferre paratus eras.*
Perge bonis Ventis, Puer immerſabilis undis,
Fertur; & in medio flumine tutus eris.

Melior Scipio, Eccleſiæ Vaihingenſis Paſtor, & Vicinarum Superintendens.

J619
B556d

HT